

ACTIVITATS DEL CURS 1977-78

SECCIÓ D'ENGINYERIA

El 1er. d'octubre de 1977 tingué lloc, a la sala d'actes de l'Institut d'Estudis Catalans, la conferència sobre el tema *El mecanisme d'esperit dels rellotges primitius*, a càrrec del membre de la Societat Dr. Martí Vergés i Trias, director del Centre de Càlcul de la Universitat Politècnica de Barcelona. Aquesta conferència fou l'acte inaugural del curs per part de la Societat. Va incloure la presentació d'alguns aspectes dels treballs de restauració del rellotge barroc de la Seu de Barcelona portats a terme pel conferenciant en col·laboració amb la Càtedra de Mecànica de l'E.T.S.E.I.B.

Els dies 13, 14, 15 i 16 de febrer de 1978 tingueren lloc, a la sala d'actes de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona, les quatre sessions que compongueren el «3er. Cicle d'acústica musical», organitzat en col·laboració amb el Laboratori de Vibracions de l'E.T.S.E.I.B. Com a les edicions anteriors d'aquest cicle, cada sessió es va referir als tres aspectes següents: exposició dels conceptes de l'acústica, acompanyada d'aclariments experimentals; descripció i evolució històrica del tema de la secció; i finalment, una il·lustració musical. Actuaren com a coordinadors els membres de la Societat Dr. Joaquim Agulló i Batlle, catedràtic de Mecànica de l'E.T.S.E.I.B.

A la primera sessió, dedicada al tema *Introducció a l'acústica musical*, intervingueren com a conferenciant els Drs. Agulló i Riba, i la il·lustració musical va estar a càrrec del grup vocal «Dulcis Harmonia» dirigit per Joaquim Proubasta.

A la segona sessió els Drs. Agulló i Riba dissertaren sobre el tema. *Els instruments de música*, i la il·lustració musical va estar a càrrec de Lluís Gaser amb vihuela i guitarra.

A la tercera sessió la també membre de la Societat Anna Sau i Bayer, professor de l'E.T.S.E.I.B., conjuntament amb el senyor Joan Martí, constructor

d'instruments, i els Drs. Agulló i Riba, parlaren sobre el tema *El piano*. La il·lustració musical va estar a càrrec de la clavecinista Eva Vicens amb clavecí i piano.

A la quarta sessió el membre de la Societat Salvador Cardona i Foix, professor de l'E.T.S.E.I.B., i el Dr. Agulló es referiren al tema *La tenora*. La il·lustració musical va estar a càrrec de Jaume Vilà i Figueras, primer tenor de la cobla La Principal de la Bisbal, Jordi León i Royo, professor del Conservatori Municipal de Música de Barcelona, amb tible i flabiol, i Bernat Castillejo i Garnés amb piano i flabiol. Aquesta sessió va incloure una presentació de les recerques que es porten a terme al Laboratori de Vibracions de l'E.T.S.E.I.B. sobre els instruments de fusta de la cobla.

[J. A. B.]

SECCIÓ DE FÍSICA

MOVIMENT DE SOCIS. El curs s'inicià amb 115 socis numeraris i es cloqué amb 150, seguint així el ritme de creixement que ha caracteritzat els darrers dos anys.

RECEPCIÓ DE LA BIBLIOTECA TERRADAS. La Secció de Física intervingué en el trasllat i recepció de la biblioteca científica del membre que fou de la Secció de Ciències de l'I.E.C. Dr. Esteve Terrades i Illa. Aquest científic deixà testamentàriament la seva biblioteca a l'Institut d'Estudis Catalans. Cal assenyalar que la mateixa és important en els camps de la Física, la Matemàtica i l'Enginyeria, ultra comptar amb abundant material de treball del propi Dr. Terradas. Els membres de la Secció, Dr. Jaume Agustí i Sr. Antoni Roca, estan inventariant aquesta deixa, la qual roman instal·lada, de forma provisional, a la Casa de Convalescència.

ACTIVITATS PÚBLIQUES. El dia 18 de novembre de 1977 tingué lloc a la Casa de Convalescència, recentment retornada a l'I.E.C., la conferència *Aprofitament energètic dels diferents tipus de reactors nuclears. Avantatges i desavantatges en llur utilització*. Aquesta conferència correu a càrrec del Dr. Francesc Bonvehí i Vila, enginyer nuclear al C.E.A. d'Ais de Provença.

El dia 20 de febrer del 1978, el Dr. Joan Bordas i Orpinell, de l'Organització Europea de Biologia Molecular, amb seu a Hamburg, dissertà sobre *La radiació sincrotrònica, una fàbrica de fotons?* Exposà el conferenciant el mètode de producció i les característiques de la radiació de sincrotró, posant un èmfasi especial en la seva aplicació a l'estudi dels estats electrònics dels sòlids

El dia 15 de març el Dr. Jaume Agustí i Cullell, professor d'Història de la Ciència a la Universitat Autònoma de Barcelona dissertà, dins del cicle «Ciència i Societat», sobre el tema *La Ciència en la societat catalana del segle XVIII: la introducció a la revolució científica*. Posà de manifest el Dr. Agustí la greu situació que hagué de vèncer la ciència a casa nostra després de la guerra de Successió, palliada, només en part, per la creació de la Universitat de Cervera. Destacà el conferenciant el paper que jugaren en la introducció dels càlculs infinitesimal i diferencial a Catalunya, tant la Companyia de Jesús com les noves Escoles Militars borbòniques.

El dia primer de juny de 1978, i dins del cicle «Ciència i Societat», el Sr. Joaquim Sempere i Carreres, llicenciat en Filosofia i en Sociologia, i Director de la revista «Nous Horitzons», dissertà sobre el tema *Canvi científic-tècnic i política*.

La Secció de Física ostentà la representació de l'Institut d'Estudis Catalans en el Simposi sobre Telecomunicació que tingué lloc a Buitrago. Hi assistí com a delegat el Dr. Jaume Agustí.

RELACIONS INTERNACIONALS. La Secció de Física posà en contacte a l'Institut d'Estudis Catalans amb la Societat Max Planck, de la República Federal Alemanya, mitjançant una entrevista que tingué lloc al Palau Dal-mases entre el Dr. Aramon i el Dr. M. Cardona, de l'Institut de Física de l'Estat Sòlid de Stuttgart.

[JOSEP M. TURA I SOTERAS]

SECCIÓ DE QUÍMICA

MOVIMENT DE SOCIS. Al llarg d'aquest curs, ha continuat l'augment del nombre de socis i s'ha arribat a la xifra de cent trenta-cinc membres de la Secció.

COMISSIÓ DE LEXICOGRAFIA. Continuant la tasca iniciada en cursos anteriors de cara a l'actualització del llenguatge químic català, la Comissió Lexicogràfica portà a terme la revisió i discussió del treball: «Versió Catalana de les Regles de Nomenclatura de Química Orgànica de la IUPAC. Secció E. Estereoquímica», a cura de: Àngel Messeguer i Peypoch i Miquel Àngel Pericàs i Brondo.

Paral·lelament, la Comissió Lexicogràfica ha continuat participant, conjuntament amb altres entitats, en la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències.

ACTIVITATS PÚBLIQUES. Al llarg del curs, la nostra Secció organitzà un cicle de conferències i un de col·loquis, així com dos seminaris. En fer un resum d'aquestes activitats, cal fer constar de bon principi tant el relleu científic que assoliren com l'interès que despertaren entre els socis, traduït en una massiva assistència.

El 16 de setembre de 1977, prèviament a la inauguració oficial del curs, el Dr. Alfred Giner-Sorolla, professor de la Universitat de Cornell i investigador del Sloan-Kettering Institute for Cancer Research, pronuncià una conferència sobre *Antimetabòlits heterocíclics com a base de la quimioteràpia antineoplàsica*.

El curs fou inaugurat el 26 d'octubre amb la conferència del Dr. Josep Castells i Guardiola, catedràtic de Química Orgànica de la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, titulada *Reflexions sobre la reacció química elemental*, la qual es troba publicada dins aquest mateix BUTLLETÍ.

El 23 de novembre, el Dr. Lluís Victori i Companys, professor de Química Inorgànica de l'Institut Químic de Sarrià, féu una conferència sobre *Estudi de la corrosió i passivació dels metalls: Mètodes electroquímics*.

Els dies 16, 19 i 21 de desembre tingué lloc un cicle de Col·loquis sobre Química Quàntica Orgànica, a càrrec dels Drs. Joan Bertran i Rusca, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, Ramon Carbó i Carré, professor de l'Institut Químic de Sarrià, i Santiago Olivella i Nello, col·laborador científic del C.S.I.C.

El 25 de gener de 1978, el Dr. Joaquim Sales i Cabré, professor de Química Inorgànica de la Universitat de Barcelona, pronuncià una conferència sobre *Composts organometàl·lics i catàlisi homogènia*.

El Dr. Eduard Rodríguez i Farré, investigador científic del C.S.I.C., parlà, el 27 de febrer, de les *Metodologies de la recerca de medicaments*.

Els dies 16 i 17 de març es celebrà un Seminari sobre el tema *Cromatografia líquida a alta pressió*, a càrrec dels Drs. Xavier Guardino i Solà, de l'Institut Territorial d'Higiene i Seguretat en el Treball, i Gonçal Firpo i Pàmies, de Perkin-Elmer Hispània.

El 10 d'abril, el Dr. Jaume Palau i Albet, investigador científic del C.S.I.C., parlà sobre *Bioenginyeria i manipulació genètica*.

L'11 de maig, els companys Joan Miquel Feliu i Martínez, Carles Muller i Jevenois i Josep Claret i Bonet, col·laboradors del Departament de Química Física de la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona, oferiren un Seminari sobre *Processos d'adsorció en les reaccions electrodíques*.

Finalment, i com a clausura del curs, el dia 22 de maig, el Dr. Pierre Crabbé, professor de Química de la Universitat Científica i Mèdica de Grenoble, pronuncià una conferència amb el títol *Progressos recents en la síntesi de noves prostaglandines*.

ALTRES ACTIVITATS. Al llarg del curs, la Secció de Química anà preparant, conjuntament amb Expoquímia, el Congrés Internacional de Tècniques Analítiques en Química Ambiental, a celebrar a Barcelona del 27 al 30 de novembre de 1978.

[MIQUEL PERICÀS]

SECCIÓ DE MATEMÀTIQUES

A més de diverses reunions de grups de treball sobre l'ensenyament de les matemàtiques se celebraren les següents reunions generals:

23 de novembre de 1977: Conferència del Dr. Carles Simó a la Sala d'Actes de l'I.E.C. sobre *Els nombres primers*, que es troba publicada dins d'aquest mateix BUTLLETÍ.

En el mateix acte. es va llegir un projecte d'organització de la recerca a Catalunya.

Abril - Juny de 1978: El Dr. Manuel Castellet va donar un curs sobre *Aspectes algebraics de la topologia*. Fou seguit per una cinquantena de professors de Batxillerat i tingué lloc a la Facultat de Físiques de la Universitat de Barcelona.

14 de juny: La Secció, conjuntament amb l'I.C.E. de la Universitat de Barcelona, organitzà una trobada de professors de Matemàtiques que se celebrà a Montserrat per coordinar l'ensenyament de les matemàtiques de C.O.U. Hom discutí àmpliament el nou programa que regirà el curs vinent.

[J. C. R.]

PREMIS: ANY 1978

XIV^è PREMI ANTONI DE MARTÍ I FRANQUÈS (Martí d'Ardenya). — Atorgat al Sr. Joaquim Bruna i Cloris: *Estudi d'una àlgebra autològica de funcions diferenciables*.

PREMIS PER A ESTUDIANTS, DE LA SCCFQM: a) Ciències Físiques. — Desert. b) Ciències Químiques. — Atorgat al Sr. Oriol Ponsati i Obiols: *Síntesi de la 1→4-lactones 3,5-dimetoxisubstituídes i de 1→5-lactones 3,5-dimetoxisubstituídes òpticament actives: Alguns estudis configuracionals i conformacionals*. c) Ciències Matemàtiques. — Desert. d) Recerca operacional. — Desert.